

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Тәрбиешінің кәсіби дамуы - білім беру сапасын арттырудың негізгі факторы

ЖАРИЯЛАНДЫ
10.02.2026СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/187065/>**Казиева Арайлым**

Тәрбиеші

Ақтөбе облысы, Темір ауданы, Шұбарқұдық кенті

Мейірім бөбекжай балабақшасы

Кіріспе

Қазіргі жаһандану жағдайында қоғамның әлеуметтік-экономикалық даму қарқыны білім беру жүйесіне қойылатын талаптардың үнемі жаңарып отыруына алып келуде. Әсіресе мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту саласында сапалы білім беру баланың болашақ тұлғалық, әлеуметтік және интеллектуалдық дамуының іргетасы ретінде қарастырылады. Баланың өмірлік дағдылары, танымдық қызығушылығы мен құндылықтық бағдарлары дәл осы мектепке дейінгі кезеңде қалыптасатыны белгілі.

Осы тұрғыдан алғанда, мектепке дейінгі білім беру ұйымындағы тәрбиешінің рөлі ерекше мәнге ие. Тәрбиешінің кәсіби дайындығы, педагогикалық шеберлігі мен үздіксіз кәсіби дамуы білім беру үдерісінің сапасын айқындайтын негізгі факторлардың бірі болып табылады. Сондықтан тәрбиешінің кәсіби дамуын жүйелі түрде ұйымдастыру және ғылыми тұрғыда негіздеу қазіргі білім беру саласының өзекті мәселелерінің қатарына жатады.

Тәрбиешінің кәсіби дамуы ұғымы және оның ғылыми-педагогикалық мазмұны.

Ғылыми әдебиеттерде тәрбиешінің кәсіби дамуы педагогтың кәсіби қызметін сапалы жүзеге асыруға бағытталған үздіксіз, мақсатты және саналы процесс ретінде қарастырылады. Ол педагогтың кәсіби білімін тереңдетуді, практикалық тәжірибесін жетілдіруді, тұлғалық қасиеттерін дамыту мен кәсіби өзіндік санасын қалыптастыруды қамтиды.

Тәрбиешінің кәсіби дамуы тек формалды түрде біліктілікті арттыру курстарынан

өтуімен шектелмейді. Ол педагогтың өзін-өзі дамытуға деген ішкі мотивациясын, кәсіби рефлексиясын, инновациялық педагогикалық тәжірибені меңгеруін және кәсіби жауапкершілік деңгейін арттыруды көздейді.

Кәсіби дамудың құрылымдық компоненттеріне мыналар жатады:

□ педагогика, психология және жас ерекшелік физиологиясы салаларындағы теориялық білімнің жүйелі түрде тереңдеуі;

□ оқу-тәрбие үдерісін ұйымдастыруға бағытталған практикалық іскерліктер мен дағдылардың жетілдірілуі;

□ педагогикалық шеберліктің қалыптасуы мен дамуы;

□ заманауи талаптарға сай инновациялық және сыни ойлау қабілетінің дамуы;

□ кәсіби қызметті талдауға мүмкіндік беретін рефлексиялық мәдениеттің қалыптасуы.

Аталған компоненттердің өзара сабақтастығы тәрбиешінің кәсіби құзыреттілігін арттырып, білім беру процесінің нәтижелілігін қамтамасыз етеді.

Мектепке дейінгі білім беру сапасының мәні және негізгі көрсеткіштері.

Мектепке дейінгі білім беру сапасы – бұл баланың жан-жақты дамуын қамтамасыз ететін тәрбиелеу мен оқыту үдерісінің тиімділігін сипаттайтын кешенді ұғым. Ол баланың жеке тұлғалық ерекшеліктерін ескеруге, дамытушы ортаны қалыптастыруға және педагогикалық ықпалдың нәтижелілігіне негізделеді.

Білім беру сапасын бағалауда келесі көрсеткіштер маңызды рөл атқарады:

□ баланың танымдық, тілдік, әлеуметтік, эмоционалдық және шығармашылық дамуының деңгейі;

□ білім беру мазмұны мен әдістерінің баланың жас және жеке ерекшеліктеріне сәйкестігі;

□ дамытушы пәндік-кеңістіктік ортаның ұйымдастырылу сапасы;

□ педагог пен бала арасындағы тұлғааралық қарым-қатынастың педагогикалық тұрғыдан дұрыс құрылуы;

□ ата-аналармен өзара ынтымақтастық пен серіктестік деңгейі.

Бұл көрсеткіштердің барлығы тәрбиешінің кәсіби шеберлігімен және оның кәсіби дамуының деңгейімен тікелей байланысты.

Тәрбиешінің кәсіби дамуының білім беру сапасына ықпалы.

Тәрбиешінің кәсіби дамуы мектепке дейінгі білім беру сапасына кешенді түрде әсер

етеді.

Біріншіден, кәсіби дамыған тәрбиеші заманауи педагогикалық технологиялар мен әдіс-тәсілдерді саналы түрде таңдап, оларды оқу-тәрбие үдерісінде тиімді қолдана алады. Бұл баланың оқу әрекетіне деген қызығушылығын арттырып, оның белсенді танымдық позициясын қалыптастырады.

Екіншіден, кәсіби даму тәрбиешінің шығармашылық әлеуетін жетілдіреді. Шығармашыл педагог оқу процесін стандартты үлгілермен шектемей, ойын, жобалау, зерттеу элементтерін кеңінен қолданады. Мұндай тәсілдер баланың ойлау қабілетін, дербестігін және коммуникативтік дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді.

Үшіншіден, кәсіби тұрғыдан дамыған тәрбиеші бала тұлғасына бағытталған білім беруді жүзеге асырады. Ол әр баланың психологиялық, физиологиялық және әлеуметтік ерекшеліктерін ескеріп, жеке және дифференциалды тәсілдерді қолданады. Бұл өз кезегінде білім беру сапасының артуына және баланың әлеуетін толық ашуға жағдай жасайды.

Тәрбиешінің кәсіби дамуын қамтамасыз етудің педагогикалық шарттары.

Тәрбиешінің кәсіби дамуы жүйелі әрі мақсатты түрде ұйымдастырылған жағдайда ғана нәтижелі болады. Бұл бағытта келесі педагогикалық шарттар маңызды:

- біліктілікті арттыру курстары, семинарлар мен тренингтерге тұрақты қатысу;
- әдістемелік бірлестіктер мен кәсіби қауымдастықтар шеңберінде тәжірибе алмасу;
- өзін-өзі білімдендіру мен ғылыми-әдістемелік әдебиеттермен жүйелі жұмыс жүргізу;
- педагогикалық тәжірибені талдау, өзіндік рефлексия жүргізу;
- инновациялық жобалар мен эксперименттік жұмыстарға қатысу.

Сонымен қатар, мектепке дейінгі ұйым әкімшілігі тарапынан қолдау көрсету, педагогтың кәсіби өсуіне қолайлы жағдай жасау кәсіби дамудың тиімділігін арттырады.

Қорытынды

Қорытындылай келе, тәрбиешінің кәсіби дамуы мектепке дейінгі білім беру сапасын арттырудың негізгі әрі шешуші факторы болып табылады. Кәсіби тұрғыдан дамыған тәрбиеші баланың жан-жақты дамуына қолайлы педагогикалық жағдай жасап, оқу-тәрбие үдерісінің тиімділігін қамтамасыз етеді. Осыған байланысты мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында тәрбиешінің кәсіби дамуын қолдауға бағытталған жүйелі жұмыстарды ұйымдастыру білім беру сапасын арттырудың стратегиялық бағыты ретінде қарастырылуы тиіс.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Қоянбаев Ж.Б., Қоянбаев Р.М. Педагогика. – Алматы: Рауан, 2017.
2. Аймауытов Ж. Тәрбиеге жетекші. – Алматы: Ана тілі, 2016.
3. Монтессори М. Баланың дамуы туралы. – Алматы: Ұлағат, 2015.
4. Выготский Л.С. Педагогикалық психология. – Алматы: Санат, 2014.
5. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту» журналы. – Алматы, 2020–2024 жж.
6. «Балабақша әлемі» ғылыми-әдістемелік журналы. – Алматы, 2019–2024 жж.
7. «Бала тәрбиесі» журналы. – Алматы, 2018–2023 жж.
8. Назарбаева С.Қ. Тәрбиешінің кәсіби құзыреттілігін дамыту жолдары. – Алматы: Өркен, 2020.
9. Омарова Г.С. Мектепке дейінгі ұйымдағы педагогтің кәсіби дамуы. – Алматы: Дарын, 2021

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.